

Immiaaqqat imeruersaatillu kulsyrimik akullit Kalaallit Nunaanni puujaasat dás-illu angissutsit assigiinngitsunik tuniniarneqarsinnaanngorlugit puui pillugit nalunaarusiaq allanngortinnerasigut Naalakkersuisut qulakkeerinninnissaat pillugu Inatsisartunut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Utertitsisarnermut aaqquissuussami puujaasat dás-illu ilaasinnaassapput. Siunnersuummik akuersereernerup kingorna sukkanerpaamik allannguisoqassaaq – kingusinnerpaamilli 1. januar 2024.

Inatsisartunut ilaasortamit Jens-Frederik Nielsen, Demokraatineersumit saqqummiunneqartoq

pillugu

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini inuttarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Mariane Paviassen, Inuit Ataqtigiit, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu Jerimiassen, Atassut, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Lars Poulsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Knud Mathiassen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Pele Broberg, Naleraq
Inatsisartunut ilaasortaq Hans Aronsen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Dines Mikaelsen, Siumut

UKA2022-mi oktobarip ulluisa 20-anni siullermeerinninnerup kingorna siunnersuut ataatsimiititaliamit misissorneqarpoq.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Immiaaqqat imeruersaatillu kulsyrimik akullit puui pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaata nr. 16, 25. oktober 2019-imeersup kingusinnerpaamik 1. januar 2024-mi allanngortinneqarnissaanut Naalakkersuisut peqquneqarnissaat siunnersuuteqartup siunnersuuteqarnermigut kissaatigaa, taamaaliornikkut immiaaqqat imeruersaatillu kulsyrimik akullit Kalaallit Nunaanni sumiluunniit tunisaalersinnaaqullugit, puuisa puiaasaaneri

qillertuusaaneriluunniit angissusaallu apeqquataatinnagit. Siunnersuut naapertorlugu puukut suli utertinneqarsinnaasuussapput.

Saaffiginnissutit

Ulloq 4. november ataatsimiititaliaq siunnersuut pillugu Nuuk Imeq a/s-imit saaffiginnissummik tigusaqarpoq. Saaffiginnissut isumaliutissiisummut **ilanngussatut** ilanngunneqarpoq. Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Kattuffiat (SIK) tusagassiutitigut 10.novemberi siunnersuut pillugu nalunaaruteqarpoq, isumaliutissiisummi **ilanngussatut** ilanngunneqarpoq. 14. Novembrimi Kommuneqarfik Sermersooq siunnersuut pillugu ataatsimiititaliamut saaffiginnissuteqarpoq, **ilanngussatullu** aamma taanna ilanngunneqarpoq.

Inatsisartuni siunnersuummik siullermeerinninneq

Imeruersaatinut poorineqartartut amerlanerit niuerutigineqarsinnaanerannut periarfissat amerlineqarnissaat siullermeerinninnermi nalinginnaasumik tapersorneqarpoq. Periarfissalli taama amerlisinneqarnerat qanoq piviusunngortinneqassanersoq tamakkiisumik isumaqatigiissutigineqanngilaq. Siunnersuut akuersissutigineqassasoq Naalakkersuisunit inassutigineqarpoq, tassa poortuutissat ullumi Danmarkimi utertitsisarnermut ilaasut ilanngullugit utertitsisarnermik aaqquissuussinerup annertusineqarnissaanik pilersaarut siunnersuummik piviusunngortitsinerut Naalakkersuisunit isigineqarmat. Siunnersuutikkut tunngaviummik siunniunneqartoq Inuit Ataqtiginnit taperserneqarpoq, ernummatigineqarlunili Naalakkersuisunit maanna ilungersuullugit sulissutigineqartut aalajangiiffigisassatut siunnersuutikkut matumuunakkut kinguarsarneqarsinnaanerattut, tamannalu tunngavigalugu Inuit Ataqtigiit allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussipput. Siumut, Demokraatit aamma Atassutip siunnersuutikkut tunngaviummik siunertarineqartoq aamma taperserpaat, tassungalu ilaavoq poortuutit amerlanerusut utertitsisarnermik aaqquissuussinermut ilanngunneqarnissaat. Imeruersaatinik assigiinngitsunik pullit amerlanerit tunineqarnissaannik periarfissiinissaq Naleqqamit aamma taperserneqarpoq, Danmarkimili utertitsisarnermik aaqquissuussinermut pituttornissaq kissaatigineqarani, tassa tamanna tunisassiat killilerneqarsinnaanerattut immaqalu akitsorsaataasinnaasutut isigineqarmat. Kiisalu piviusunngortitsinissap siuartinneqarnissaa Naleqqamit kissaatigineqarpoq, ilaatigullu tamanna pillugu allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussisoqarluni.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Imeruersaatinik passussinissamut, maqitsinissamut tuniniaanissamulluunniit kisermaassilluni piginnaatitsissutunik ullumikkut tunniussisoqarsimanngimmat ataatsimiititaliamit aallarniutigalugu oqaatigineqassaaq. Poortuutit aalajangersimasut immiaaqqanut imeruersaatinullu kulsyrimik akulinnut atorineqarnissaannik poortuutit pillugit nalunaarummi piumasaqaatit kinguneraat Kalaallit Nunaanni niuerfinnut ingerlatseqatigiiffiup ataasiinnaap tunisassiassanik taakkuninnga pilersuisinnaanera. Taamaalillunilu ingerlatseqatigiiffik

immiaaqqanik imeruersaatinillu kulsyrimik akulinnik kisermaassisutut oqaatigineqarsinnaavoq.

Nalunaarummi pingaarnertut piumasaqaatit tassaapput immiaaqqat imeruersaatillu kulsyrimik akullit nalunaarummut ilanngussami immikkut nalunaarsukkanik eqqortitsisut utertittakkanik pooqartillugit taamaallaat tuniniarneqarsinnaasut. Poortuutissat pillugit nalunaarut naapertorlugu poortuutissat atorneqarsinnaatitaasut tassatuaapput puiaasat akuerisat sisamat. Taakku ilaat marluk tassaapput nunatsinni puiaasat atorneqartut "ammalukullaat" 0,25 literiusut 0,33 literiusullu, sinnerilu marluk 0,5 literiusut. Nalunaarsukkalli suli ersarinnerupput. Taakkunani puiaasat imarisassaasa annertussusissat kisimik taaneqanngillat, aammalu ilusissaat, angissusissaat silissusissaallu taaneqarlutik.

Poortuutissat pillugit nalunaarutip piumasaqaataasa immikkuualuttut kinguneraat pilersuisut poortuutunik allanik atuisut Kalaallit Nunaata kitaani niuerfinnut mattunneqarnerat. Puiaasat utertittakkat assersuutigalugu 1 literit, 1,5 literit imaluunniit 2 literit inerteqqutaapput. Aamma taamaappoq poortuutit ataasiartakkat, taakkunungalu ilaapput qillertuusat puiaasallu plastikkit ataasiartakkat qanorluunniit angissusillit. Piumasaqaatit immikkuualuttut toqqaannangitsumik kinguneraat Nuuk Imiup unammillerneqarnissaanut mattussineq. Assigiinngitsunik marlunnik tamanna nassuiaatissartaqarpoq:

Siullermik immiaaqqat sodavandillu puiaasat aalajangersimasut sisamat atorlugit taamaallaat tunineqarsinnaanerat unammillersinnaanermut mattussivoq. Ajornartorsiullu tassaavoq puiaasat mikinerit marluk Kalaallit Nunaata kitaani taamaallaat atorneqarsinnaanerat aammalu puiaasat anginerit marluk piffinni allani taamaallaat atorneqarsinnaanerat. Puiaasat 0,25, 0,33 aamma 0,5 literit nunani allani qaqutiguunngillat, tassaallutilli puiaasat akuerisaasut sisamat ilusissaannut, angissusissaannut silissusissaannullu piumasaqaatinut aalajangersimasunut eqquutsitsisut.

Tamatuma kinguneraa immiaaqqanik sodavandinillu nunani allani piseriarluni Kalaallit Nunaata kitaanut eqquassinissap periarfissaannginnera. Tamatuma saniatigut puiaasanut akuerisanut immiaaqqanik sodavandinilluunniit maqitsisitsinissaq unammillertunut ajornakusoorpoq. Unammillertut assersuutigalugu nunani allani maqitsivinni maqitsinissamik pisigunik imaluunniit Kalaallit Nunaata kitaani namminneq maqitsivimmik pilersitsigunik puiaasanut akuerisanut maqitsisinnaapput. Taaneqartunili marlunni puiaasat qaqutigoortuunerat pissutaalluni unammillertut suliassanut atugassanik puiaasanik immikkut sanatitsisariaqassapput.

Ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu Kalaallit Nunaata kitaani niuerfiup tamarmiusup annertussusiata killeqarnerata kingunerisaanik Nuuk Imiup saniatigut allat immiaaqqanik imeruersaatinillu kulsyritallinnik tunisassiornissaat (maqitsinissaat) pilersuinissaallu pissutsit

siuliani taaneqartut ajornarsisippaat.

Aappaattut puiaasat immeqqinneqartussaanerat eqqussuinermit aningaasartuuteqarnerulersitsipput. Eqqussuisumut ajornartorsiutaasoq tassaavoq puiaasanik ulikkaartunik Kalaallit Nunaata kitaanut assartuinermit saniatigut puiaasat imaqqangitsut immeqqinneqarsinnaaqqullugit katersorlugillu nunamut sananeqarfiannut utertillugit assartorneqartussaanerat. Immeqqinneqarnissaannik piumasaaqatip kinguneraa puiaasat qillertuusalluunniit Kalaallit Nunaanni aserortiarlugit atoqqitassanngorlugit nassiunneqarnissaasa naammannginnera. Ataasiartumik poortuutissanik atuisinnaatitsinermut sanilliullugu tamatuma kinguneraa eqqussuinermit atatillugu assartuinermit annertunerujussuarmik aningaasartuuteqarnissaq. Taamaassimasuuppat poortuutissat imaqqangitsut katersorneqartut Kalaallit Nunaata kitaani aserorterneqaannariarlutik sequtserneqaannariarlutilluunniit atoqqiisarfimmut qaninnerpaamut assartorneqaannarsinnaagaluarput.

Kalaallit Nunaata kitaani niuerfimmumut piviusumik aqutissatuaasimavoq maqitsinissamik Nuuk Imermut isumaqatigiissuteqarneq. Maqitsinissamik isumaqatigiissuteqarnerup kinguneraa pilersuisut allat nioqqutissiaasa ineriikkap (immiaaqqap sodavandilluunniit) Nuuk Imermit puiaasanut utertittakkanut akuerisanut maqinneqarnera, tamatumalu kingorna tunisassiap niuertarfinnut pisiortortunullu allanut tunineqarnera.

Immiaaqqat imeruersaatillu kulstyrinik akullit ullumikkumut sanilliullugu poortuutissanik assigiinngitsunik amerlanerusunik pooqarlutik tunineqarsinnaaqqullugit poortuutissat pillugit nalunaarutip allannngortinneqarnissaanut piareersimaffigineqartoq Naalakkersuisut akissuteqaamminni paasissutissiissutigaa. Poortuutissat assigiinngitsut pinngortitamut il.il. eqqakkanik siaruarterinerup killilersimaarneqarnissaa siunertaralugu utertitsisarnermik aqqissuussinermut ilaatinneqarnissaat sulii eqqarsaataavoq.

Poortuutissanut suliaasaqarfimmik ammaassiartuaarnissaq pilersaarutigineqartoq Naalakkersuisut tassunga ilanngullugu paasissutissiissutigaa, tamatumani siullermik illoqarfinni anginerit poortuutissanik Danmarkimi utertitsisarnermik aqqissuussinermut ilaasunik (ass. naatitanit saftit, saftit imiligassat assigisaallu) utertitsinermi akiliutinik utertitsisinnaaneq periarfissinneqassalluni. Eqqarsaataavoq aqqissuussineq ESANI-p pisiniarfiillu akornanni nammineq piumasuseq naapertorlugu suleqatigiissutigineqassasoq, taamaaliornikkut poortuutissanik utertitanik passussinissamik aqqissuussinermik pilersitsinissaq qulakkeerneqarsinnaaqqullugu. Naalakkersuisut naapertorlugit tamatuma immikkoortua siulleq innuttaasut qinigassaqaarnerulernerannik namminermi periarfissiissanngilaq, tunisassiassalli amerlanerusut puukuinik utertitsinikkut innuttaasut akiliutininnik utertitsinissaannut ilapittuutaassalluni. Immikkoortua siulleq 2022-mi aallarnisarneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Naalakkersuisut naapertorlugit immikkoortuani tullermi pineqarpoq poortuutissanut suliaasaqarfimmik tamanut ammaassineq, tamatumani poortuutissanik ullumikkornit allaaneruninik tunisisinnaalernissaq ammaanneqassalluni, taamaattorli taakku tassaassallutik Danmarkimi utertitsisarnermik aqqissuussinermit ilaasut ilisarnaataannik ilisarnaatillit. Tamatumani poortuusissat pillugit nalunaarutip allanngortinneqarnissaa pisariaqassaaq. Immikkoortuata aappaa taanna qaqugu piviusunngortinneqartussat naatsorsuutigineqarnerisq Naalakkersuisunit paasissutissiissutigineqanngilaq.

Naalakkersuisulli aalajangiiffigisassatut siunnersuutip akuersissutigineqarnissaanik inassuteqarnerat ataatsimiititaliamit ima paasineqarpoq immikkoortuata aappaa 1. januar 2024-mi aallartisarneqarsimassasoq.

Poortuutissanik suliaasaqarfimmik ammaassiartuaarnerminni Danmarkimi utertitsisarnermik aqqissuussinermit pituttuisumik aqqiissuteqarnissamik Naalakkersuisut sulissuteqarnerat siullermeerinninnermi uparuarneqarpoq. Taamaalluni tunisassiarineqarsinnaasut killilersimaarneqarsinnaasut kiisalu "Danmarkikkoortumik" aqqissuussinerup nioqqutissanik eqqussukkanik sapinngisamik akikinnerpaamik pissarsisinnaaneq akornuserneqassasoq oqaatigineqarpoq. Kiisalu aqqissuussinerup Naalakkersuisunit ingerlanneqartup aallaqqaammut illoqarfinnut angineruinnatq tunngatinneqarnera ajornartorsiutaanerarneqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu Naleraq allannguutissatut siunnersuummik imaattumik saqqummiussivoq:

Immiaaqqat imeruersaatillu kulysrimik akullit Kalaallit Nunaanni puujaasat dásillu angissutsit assigiinngitsunik tuniniarneqarsinnaanngorlugit puui pillugit nalunaarusiaq allanngortinnerasigut Naalakkersuisut qulakkeerniassagaat Nuuk Imeq A/S kisermaassinera piaarnerpaamik atorunnaarsinnissaa pillugu Inatsisartunut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Siunnersuummik akuersereernerup kingorna sukkanerpaamik allannguisoqassaaq – kingusinnerpaamilli 1. januar 2023.

Poortuutissat pillugit maanna nalunaarutaasumi poortuutissat atorneqartussat pillugit malittarisassat (§ 2) aammalu immeqqinneqarnissaat siunertaralugu utertitsisarnermik piimasaqaat (§ 1, imm. 3) pissutigalugit siuliani allasimasutut Nuuk Imeq A/S-ip kisermaassinera pimmat ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Taamaattumillu piimasaqaatinik taakkuninnga atorunnaarsitsineq kisermaassinermut pissutaanerpaasunik atorunnaarsitsinertut paasineqarsinnaavoq. Tamanna tunngavigalugu Nuuk Imeq A/S-ip kisermaassineranik atorunnaarsitsinissamik Naleqqap kissaataa poortuusissat pillugit

nalunaarummi aalajangersakkanik taakkuninnga atorunnaarsitsinissap piviusumik kissaatigineqarneranik erseqqissaatitut ataatsimiititaliamit paasineqarpoq.

”Immiaaqqat imeruersaatillu kulsyrimik akullit Kalaallit Nunaanni puujaasat dâs-illu angissutsit assigiinngitsunik tuniniarneqarsinnaanngorlugit Naalakkersuisut qulakkeerinninnissaat” siunnersuutaqaartukkut taamaallaat peqqussutigineqarpoq. Tunngaviusumik isigalugu piunasaqaat taanna poortuutissanik amerlanerusunik nalunaarummut ilanngussinikkut anguneqarsinnaavoq, utertinneqarnissaannilli immeqqinneqarnissaannillu piunasaqaat attatiinnarneqassappat imeruersaatit amerlanerusut pisiarineqarsinnaalernissaannik sunnuteqarnaviarunanngilaq. Siullermeerinninnermili oqariartuutigineqartut tunngavigalugit ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu siunnersuutigeqqaakkani naapertorlugu siunnersuuteqartup aamma kissaatigaa poortuutissanik suliassa qarfiup ammanerulersinneqarnissaa, taamaalillunilu ullumikkut kisermaassinerup atorunnaarsinneqarnissaa.

Tamatuma kingusinnerpaamik 1. januar 2023-mi pinissaa Naleqqap allannguutissatut siunnersuuteqarnermigut kissaatigaa ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq, siunnersuutaqaartumili 1. januar 2024 killiliunneqarluni.

Kiisalu ataatsimiititaliamit aamma maluginiarneqarpoq poortuutissat utertitsisarnermik aaqqissuussinermut ilanissaat Naleqqap allannguutissatut siunnersuutaanni allassimangitsoq. Siullermeerinninnermili oqallinneq tunngavigalugu ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu tamanna suli kissaatigineqarpoq. Taamaallaalli kissaatigineqanngilaq maanna aaqqissuussinermut, kisermaassinermut piviusumik tunngaviusumut, pituttornissaq aammalu periutsimut, Danmarkimi utertitsisarnermik aaqqissuussinermi atorneqartumut pituttornissaq kissaatigineqarnani, tassa tamanna nioqqutissat amerlassusissaannik killiliinertut ilaatigut isigineqarmat.

Nioqqutissat sorliit utertitsisarnermik aaqqissuussinermut ilaasinnaanersut Danmarkimi utertitsisarnermik aaqqissuussinermi killilersorneqanngitsut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq¹. taamaalillunilu nunanit allanit nioqqutissat (Danmarkimi nioqqutigineqanngitsut) eqqussorneqarsinnaapput nioqqutissat taakku Danmarkimi inuussutissalerinikkut akuersissuteqarfiginagit, taamaallaalli poortuutissat utertitsisarnermik aaqqissuussinermut ilaasinnaaneranik nalunaaqutsersuummik nalunaarneqarsimassallutik. Nalunaaqutsersuutit taamaattut Danmarkimi utertitsisarnermik aaqqissuussinermi piniarneqarsinnaapput Kalaallillu Nunaanni najukkani ikkussorneqarsinnaallutik. Taamaalillunilu Danmarkimi utertitsisarnermik aaqqissuussinermik atuineq eqqussuisut

¹ Nioqqutissat aalajangersimasut, soorlu immunnik tunisassiat, vitaminit il.il., viinnit imigassallu 10 procent sinnerlugu aalakoormartortallit kiisalu poortuutissat 20 liter aammalu 10 liter sinnerlugit imaqarsinnaasut il.il. utertitsisarnermik aaqqissuussinermut ilaannigillat.

allaffissornikkut, minnerunngitsumik atuutilersitsinermi, pisarissersorneqarnerannik kinguneqassasoq ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Allaffissornikkulli pisarissersuineq taanna nunatsinni najukkani periusissamik pilersitsinermut piviusunngortitsinermullu sanilliunneqassaaq, tamatumuuna allaffissornikkut pisarissersuinissap annertussusissaa aningaasartuutaasussallu ullumikkut ilisimaneqanngillat.

Siullermeerinninnermi Inuit Ataqtigiit aamma allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussippot. Allannguutissatut siunnersuut ima oqaasertaqarpoq:

Imeruersaatit assigiinngitsut puukuinik plastikkiuppata, qillertuusaappata, igalaaminiuppata apeqqutaatinnagu utertitsisalernissaq anguniarlugu Naalakkersuisut nalunaarutikkut periarfissanik pitsaasunik kingusinnerpaamik 2023-mi saqqummiusseqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

Allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussineq marlunnik pingaarnertut pissuteqartoq siullermeerinninnermi oqallinnermi saqqummerpoq.

Siullermik Naalakkersuisunit aallartinneqareersup allannguutissatut siunnersuutitut saqqummiunneqartumit kinguarsarneqannginnissaata qulakkeernissaa Inuit Ataqtigiinnit kissaatigineqarpoq. Oqallinnermili aammalu Naalakkersuisut akuersissutiginninnissamik inassuteqarnerisigut paasinarsivoq aalajangiiffigisassatut siunnersuutaqaartaqartukkut aallartinneqareersaq kinguarsarneqassanngitsoq.

Aappaattullu utertitsisarnermik aaqqissuussinermi puiaasat plastikkit igalaamernillu (kiisalu qillertuusat savimerngit) ilaanissaat Inuit Ataqtigiinnit erseqqissarumaneqarpoq. Tassa aalajangiiffigisassatut siunnersuutaqaartumi oqaatsit ”puujaasat dâs-illu angissutsit assigiinngitsunik” atorneqarmata, tamannalu ima paasineqarsinnaalluni aaqqissuussinermi kissaatigineqartumi puiaasat igalaamernit ilaanngitsut. Puiaasat igalaamernit plastikkinullu tunisassiarineqartut oqallinnermi Naalakkersuisullu akissuteqaataanni immikkoortinneqanngitsut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Ataatsimiititaliaamittarlu isumaqataaffigineqarpoq puiaasat, apeqqutaatinnagu igalaaminernit plastikkinilluunniit tunisassiarineqarsimanersut, siunissami aaqqissuussinermut ilaasariaqartut.

Ataatsimiititaliamit naggasiullugu erseqqissarneqassaaq poortuutissat pillugit malittarisassanut atatillugu pinngortitap avatangiisillu ilanngunneqarnissaat, illersorneqarnissaat mianerineqarnissaallu assut pingaaruteqarmat. Taamaattumillu utertitsisarnerup taama siunertaqarluni atuunnissaa ataatsimiititaliamit assorsuaq pingaartinneqarpoq.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

- *Tamanna tunngavigalugu amerlanerussuteqartut Inuit Ataqatigiinneersut, Siumumeersut Atassummeersullu allannguutissatut siunnersuut imaattoq saqqummiuppaat:*

“Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut: Uterinneqarsinnaasutut Naalackersuisunit akuerineqarsimappata immiaaqqat sodavandinillu qillertuusunik, plastikkinik igalaaminernillu puullit, ilusaat angissusaallu apequtaatinnagit, nunatsinni tamani tunineqarsinnaatinnerisigut Nuuk Imiup kisermaassinerata atorunnaarsinneqarnissaa siunertaralugu immiaaqqat imeruusaatillu kulstryinik akullit puui pillugit malittarisassanik nutaanik kingusinnerpaamik 1. januar 2024-mi aalajangersaanissamik Naalackersut peqquneqassasut”

- Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut allannguutissatut siunnersuutaat akuerineqassasoq ataatsimiititaliamit amerlanerussuteqartut Inuit Ataqatigiinneersut, Siumumeersut Atassummeersullu inassutigaa
- Inuit Ataqatigiit Allannguutissatut siunnersuutaat itigartinneqassasoq ataatsimiititaliap isumaqatigiittup inassutigaa
- Naleqqap allannguutissatut siunnersuutaat itigartinneqassasoq amerlanerussuteqartut Inuit Ataqatigiinneersut, Siumumeersut Atassummeersullu inassutigaa
- Naleqqap allannguutissatut siunnersuutaat akuerineqassasoq ikinnerussuteqartup Naleqqameersup inassutigaa

Naleraq ikinnerussuteqarluni ima oqaaseqaateqarumavoq:

“2022-mut Aningaasanut Inatsisissatut isumaqatigiissutissatut isumaqatigiissut malikkusullugu Naleraq allannguutissatut siunnersuuteqaralarpoq.

Ajoraluartumillu suli maannamut ingammik piffinnut sikusartoqarfiusunut periarfissat annertunerulerniarpasinngillat, tassami minnerpaamik 2024 tungaanut kisermaassisussaataaneq ingerlaannassappat tunisassiassanik allanik piniartoqarsinnaanngilaq.

Ataatsimiititaliami amerlanerussutillit ingerlariaqqiffiusinnaasoq alla toqqarpaat, Naleqqap/2022-mut Aningaasanut inatsimmut isumaqatigiissutit Naalackersuisullu siunissamut kissaataat ersarluttup akornanniittoq. Taamaaliornikkut Nuuk Imeq A/S-imik, Naalackersuisunik innuttaasunilluunniit pitsaanerusumik inissiisoqanngilaq. Arlaannaannulluunniit naammagisimaarutaasussamik toqqaasoqanngilaq.

Tamanna tunngavigalugu Naleqqap nammineerluni allannguutissatut siunnersuutini akuerisassanngortippaa, taamaalilluni piaartumik erseqqissaasoqarniassammat aammalu pisiniarfiit ukiup tullissanut nioqqutissanik toqqagassanik allanik pisiniarnissaminnut pilersaarusiulereerniassammata, tassunga ukioq ataaseq affarlu utaqqeqaanngikkaluarlutik.”

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Mariane Paviassen

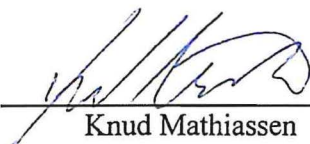
Mariane Paviassen
Siulittaasoq

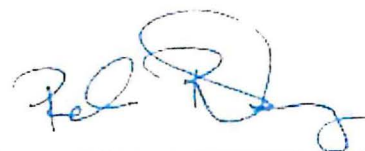
Aqqalu Jerimiassen
Siulittaasup tullia

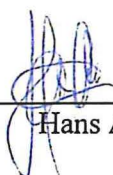
Lars Poulsen

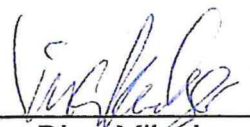
Knud Mathiassen

Pele Broberg

Hans Aronsen

Dines Mikaelson

Ilanngussaq Bilag 1

Partiformand Inuit Ataqtigiit via ia@ia.gl
Partiformand Siumut via siumut@siumut.gl
Partiformand Naleraq via mail@naleraq.gl
Partiformand Demokraatit via demokraatit@demokraatit.gl
Partiformand Atassut via tassa@atassut-gl.nunahosting.net
Samarbejdspartiet samsek@samparti.com

Landstingets erhvervsudvalg Udvalgssekretær Kasper Juul-Nielsen juul@ina.alla.gl

Formand mapav@inatsisartut.gl; næstformand aqqje@inatsisartut.gl;
haaro@inatsisartut.gl; knuma@inatsisartut.gl; lapou@inatsisartut.gl; dimik@inatsisartut.gl;
peleb@inatsisartut.gl

Landstingets miljøudvalg Udvalgssekretær Mikkel Underlin Østergaard mio@ina.alla.gl

Formand mhkuk@inatsisartut.gl; næstformand niol@inatsisartut.gl; jekrt@inatsisartut.gl;
jekrt@inatsisartut.gl

Departement for Landbrug, selvforsyning, energi og miljø via pan@nanoq.gl; departementchef
natl@nanoq.gl

Nuuk den 4. nov. 2022

Ukiakkut inatsisartut ataatsimiinneranni oqaluuserisassap imm. 86-ip siullermeerneqarneranut oqaatigiumasat

Aallarniut

Nuuk Imeq-mi siulersuisut ukiakkut ataatsimiinnermi oqaluuserisassani imm. 86-imut saqqummiussaq sukumiisumik malinnaaffigivaat, inatsisartuni siullermeerinninneq aammalu naalakkersuisut ataatsimiititaliami oqaluuserisassanngortillugu saqqummiussa at ilanngullugit.

Nuuk Imermi siulersuisut saaffiginnissutaat manna massuanertut isigineqassanngilaq. Saffiginnissuteqarnermut pequtaavoq puiaasanik utertitsisarnermut atatillugu allannguiniarnermik eqqarsaateqarneq Nuuk Imermut niuerneramik ingerlatsinerneq atatillugu mianernartumik kinguneqartitsisussaassammatt, taamallu aamma tassani sulisut siunissami inissisimanerannut, neriutigaarpullu uani allakkiami paasissutissiissutigut oqimaaqatigiissagaasumik ataatsimiititaliap imm. 86-ip aappassaaneerneckarnissaata suliarinninnerannut iluaqutaasumik sunniuteqarsinnaajumaartut.

Aallarniutigalugu oqaatigerusupparput alloriarneq (fase) 1-imi aqqissutissat saqqummiussat paasilluinnarsigit, tassani ESANI-mut atatillugu siunnerfigineqarmat eqqussukkanut pooritinnegartunik katersuisarnissaq, Nuuk Imermi utertitsisarnermik ilusiliinnermut assingusumik,

tassani pineqarlutik inatsisit naapertorlugit akuerisaasumik tuniniarneqartartut, ullumikkulli katersorneqarneq ajortut.

Alloriarneq (fase) 2 tamanut atorneqarsinnaasunngortitsinermik taarsemeqassappat, tamanna Nuuk Imermut annertuumik pitsaanngitsumik sunniuteqassaaq aamma inuiaqatigiinni ullumikkut tunngaviusut eqqarsaatigalugit, tassami toqqaannartumik toqqaannanngitsumilluunniit inuiaqatigiinni isertitatigut malunnavissumik appartoqarneranik annaasaqarnermillu malitseqassammat, aammalu suliffiit nunanut allanut nutserneqarnerannik kinguneqassalluni taamallu akileraarutitigut isertitat aamma appariaateqassallutik. Taaneqartut saniatigut, uagut paasissutissiissutigut tunngavigalugit, niuertarfinnik Dansk Retursystemimillu isumaqateqarsinnaanermut aqputissaq sulit takingaatsiarpoq, aningaasartutaasussat eqqarsaatigalugit aammalu allatut utertitsisalersinnaanermik ilusiliinissaq eqqarsaatigalugu. Taamaammallu maannamut aalajangiisinnaanermut tunngavissat erseqqeqqissaanngillat.

Isumaqarpugut aamma "tamanit atorsinnaasunngortinneqassappat", taava aamma assigiimmik akeqartitsineq atorunnaartussaasasoq, tuniniaasartut akornanni unammilleqatigiilernerup kinguneranik nammaqatigiinnissamik tunngaviusut peerutissammata.

Inatsisartuni aappassaaneerinninnermi alloriarnissaq (fase) 2 attatiinnarniarneqassappat, neriutigaarput tamatuma atuutsinneqalernissaa erseqqissumik ullulernerqassasoq, taamatut iliornikkut piffissaqartitsisoqarluni kingunerussat aningaasanullu tunngasut misissorluarnissaannut taamallu aamma tunngavissinneqarluni Nuuk Imeq-p aqutaalluurtumik matuneqarnissaanut ikaarsaarsinnaanissaa ataqqillugit sulisorisaasut, pisisartut isumannaatsumillu pilersuisinnaaneq. Taamaammatt inassutigissavarput, Nuuk Imeq alloriarnerup (fase) 2-p puunik utertitsisarnerup timitalersulernissaa ukiumik ataatsimik sioqqullugu piffissalernerqassasoq, tassalu puukunik allatut utertitsisalernissap piareersarneqarnerata naammassineraniit.

Ataani erseqqissarneqarput immikkoortut makku.

Assigiimmik akeqartitsinerup atorunnaarsinneqarnissaa.

Nuuk Imeq-p ingerlatsinerani tunngaviuvoq nuna tamakkerlugu assigiimmik akeqartitsineq. Nuuk Imeq-p isertitaasa Kalaallit Nunaanni atuisunut assartuisarneq matussusertarpaat, tunisassiarneqartut poorineqartullu ilanngullugit. Assartuinnermut aningaasartuutit, Nuummut Nuummilu, sinerissamut nassiussuinnermit akinut sanilliullugit malunnavissumik appasinnerupput, aningaasartuutit appasinnerunerisigut qaffasinnerusumik tunisassiat Nuummi isertitsissutaanerunerat aqputigalugit assigiimmik akeqartitsineq timitalernerqarsinnaanngortinneqarpoq. Tamanut atuisinnaanermik tunngaveqartumik periarfissiisoqalissappat Nuummiinnaq tuniniaarusuttunik niuertoqalissaaq, taamatullu pisoqarpat, taava unammilleqatigiinnerulernerup ajornartillissavaa nuna tamakkerlugu niuerneramik ingerlataqartuusut assigiimmik akeqartitseriaatsimik attasiinnarsinnaanissaat. Tamannarpiartaalu tunngavimmigut Nuuk Imermut pingaaruteqarpallaanngilaq, ingammillu suliffeqarfik matusariaqassappat, naatsorsuutigisariaqassaaq tamatuma nunatsinni oqallinnermut annertuumik ilaalerluni inissinnissaa, tassami akit qaffasappata avinngarusimasut nunaqarfiillu illoqarfinnut annernut naleqqiullugit, immiaaqqat sodavandillu akitsornerannik eqqugaanerpaajussammata.

Nuuk Imermik matusineq

Alloriarneq (fase) 2-mi siunnersuutaasutut tamanit atorneqarsinnaasunngortitsilernissamik siunnersuutaasoq akuerineqassappat, naatsorsuutiginarpoq niuertarfiit minnerunngitsumik Qallunaat Nunaanni pilersuisunit, maannalu tunisassianik allanik pilersuisooreersunit, toqqaannartumik pisiniartalernissaat, taamallu ataqatigiissaaruminar-neruneranik iluaquserneqarlutik atuilernissaat. Taamaalippallu niuertarfiit Nuuk Imermut pisiniartarnerat unissaaq, taamallu pisoqassappat tassani tunisassiorneq pisariaarutissaaq, tamatumalu kingunerisaanik Nuuk Imeq matuneqartussanngussalluni. Kalaallit Nunaannimi immiaaqqanik imeruersaatinillu tunisisarneq ima angitiginngilaq, nunatsinni/sumiiffimmi annertunerusumik tunisassiorfimmik siammasissumillu tikisitsisar-nermik ingerlatsinissaq tunngavissaqarluni.

Nuuk Imeq matuppat inuiaqatigiinnut sunniutaasinnaasunik nalilersuineq

Ilimagineqarpassippoq tamanit atorneqarsinnaasunngortitsineq Namminersorlutik Oqartussat isertitaqarnerulissasut atuisullu akinnerusunik pisiassaqartinneqalissasut. Nunatsinni tunisassiornermit tamakkiisumik tikisitsinermut ikaarsaartoqarpat, qularnanngitsumik Nuuk Imeq-p ingerlatsinermigut inuiaqatigiinnut iluaqutissiissutigisartagai, poorineqartartunut akitsuut maanna piosoq aqutugalugu Kalaallit Nunaat matussusilluni taamatulli angissuseqartumik isertitaqartitsinnaassaaq.

Tamannali taareerlugu, aamma taaasariaqarpoq, taava killilersugaanngitsumik niuerfiusumi puiaasaaqqanut/poorineqartunut akitsuut ilaanngaatisinnaasat ilaanngaatigitinnagit isertinneqarsinnaasut malunnavissumik, Nuuk Imeq ingerlatsiviujunnaarpat, appartussaassasut. Ilanngullugit taasariaqarput Nuuk Imeq Nuummi 40-it sinnerlugit sulisitsisuummat, Kommuneqarfik Sermersuup piginneqataassutsinik peqarnerpaajusup ukiumut iluanaarutisarmat, iluanaarutisiat akileraaruserneqarnerisigut isertitaqartoqartarmat, Nuuk Imeq RAL-ip kaaviaartitaanut iluaqusiisarmat, Nuuk Imeq-p assartugassaqartitsinermigut akuttussutsimik allanngujaannerusumik tunngavissiisarnera, angusatigut akileraarutinik akiluteqartarnera, kiisalu minnerunngitsaumik Nuuk Imermit tunisassiaasutigit KNI-p tunisassianik siammartiterisuunermigut isertittagaai pilersinneqartarmat, tamakkulu tamarmik appassapput.

Saniatigullu taaneqartariarputtaaq Nuuk Imeq-p illuttaanik atortuinillu aserfallaatsiluisarnikkut iluarsaassisarnikkullu sumiiffimmi sanasunut assigisaanullu suliassaqartitsisarnerit, sumiiffimmi sullissisut (akunnittarfiit, kukkunersiusiut, qarasaasialerisut il.il) pissarsiaqartarnerat, tassa suliffeqarfiup tunisassiornerup avataatigut suliassaqartitsisarnera aqutugalugu aammalu eqqaammasaneqartariaqarlutik aningaasat ilaqutariit Nuuk Imermi iluminni sulisoqartitsinermikkut pissarsiarisartagaat.

Suliffiit annaaneqarnerisigut sumiiffimmi suliffiugaluartut tamarmik Danmarkimut imaluunniit sumiiffinnut avammut tunisassiornermik ingerlaqartunut avataaniittunut allanut nuussapput taamallippallu tunisinikkut sinneqartoorutit sulisullu isertitaasigut pissarsiassat annaaneqartussaassapput akileraartarnerit sumiiffinnut avataaneersunut tuttussanngussammata.

Tuniniaaviusumi akit eqqarsaatigalugit tikkuarusutarput, Nuuk Imeq-p akigititani ukiut 12-it nikisissimangisani ukioq manna qaffannikummagit. Taamaattumik akitigut ineriartorneq, ukiuni qulinik amerlanerusuni, Nuuk Imermit pilersitaanikuunngilaq.

Nuuk Imeq-p nunatsinni/sumiiffimmi tunisassioortuunera aqputigalugu siammasissumik iluaqutissiisutit assigiingitsut arlaqartut pilersinneqarnikuupput, soorlu siusinnerusukkut taaneqartutut assigiimmik akeqartitsineq aammalu erngup nukinganik innaallagissioorfimmit akiusut pakkersimaarnerat.

Naatsumik oqaatigalugu Kalaallit Nunaanni akit qaffassinnaagaluartut akornanni pakkersimaarinninnerit pilersinneqarsimapput kisermaassiunnaartitsinermit eqqorneqartussat allatut sunniuteqarsinnaasut eqqarsaatigisariaqartut.

Nutaamik ingerlatseriaasissamik pilersitsineq qanoq ingerlanneqassava aammalu avatangiisinut sunniutit qanoq ittut pilersinneqassappat?

Nuuk Imeq isumaqanngilaq, ESANI aqputigalugu utertitsarnissamut ingerlatseriaaseriniarneqartoq eqqoqqissaartumik saqqummiunneqarsimasoq. Ilisimatitsissutigisinnaavarput puiaasaanik utertitsisarneq Nuuk Imermut sinerissamut assartuinerup akisunera peqputigalugu ukiumut 20-25 mill. koruuninik aningaasaqartuuteqarfiusarmat. Nuuk Imermit aamma ilisimasaqanngilagut utertinneqartartut atorunnaarlugit iginneqartartunik atuilernermit, matoqqasumillu nunatsinni taakkuninnga kaaviaartitsiunnaarluni Danmarkimut utertitsisalnissaq avatangiisinut qanoq sunniuteqarsinnaaneramik misissuisoqarsimaneranik.

Nuuk Imermit takuneqarsinnaavoq aporfeqarsinnaalissasoq ESANI-mit ingerlatseriaatsip tiggummineqalernissaa, taakkumi immineq umiarsuaatiminnik ingerlataqartuummata. Tamatuma malitsigisaanik, ingerlatseriaaseq arlaatigut nalimmassarneqanngippat, akileraarutit aqputigalugit utertitsisarnermik ingerlatseriaatsip atuisut akilersugaannik utertitsisarnermik taarserneqalersinnaavoq.

Aamma paasinnittaaserput naapertorlugu, tuniniaanermi ingerlataqartuusut attaveqarfignersigut, takusinnaanngilarput pilersitsinissamik tunngavissamik niuertut Dansk Retursystemillu tungaannut inissiilluni ilusiliisoqarsimasoq, isumalluarluni atuutsitsilerniarnermut maanna oqaluserineqartumut tutsuiginartumik atorneqarsinnaasumik. Tassani ilaatigut assersuutigalugu taaneqarsinnaavoq niuernermik ingerlatsisut utertitassanik tiguisalernermikkut qanoq aningaasalersuutaannut matussutissaannik utertitsisoqassanersoq, atuisut utertitaannik siullermeerutaasumik immikkoortiterinermut piffissaajarnermut, assartuinerit, utertinneqartunik uninngatitsigallarfissanik peqartariaqalernernut, kikkut nunatsinni Qallunaallu Nunaannut assartuisitsinermit aningaasartuutaalersussanut, siammasissumik aningaasalersuinissanut, poorineqartunut akitsuutip nutarterneranut (poorineqartummi angissusii allanngortussaammata), tuniniaavinni akitsuutit oqimaaqatigiissarnissaannut (soorlu KNB-mi pisiasut Pisiffimmut utertinneqarpata, taava tassannga aningaasat akitsuusiunneqarsimasut nalingi utertinneqarsinnaassappat?), il.il., matussuserneqarnissaannut.

Nuuk Imermit tunisassiat annertunerpaamik imermik imaqarput – soorlu sodavandini 50 cl-iusuni 49 cl tassaavoq imeq – ullumikkullu nunatta imia atorneqarluni – taannalu allannguisoqarpat Danmarkimi imermik taarserneqartussaassaaq, Atlantikoq ikaarlugu nunatsinnut assartorneqalersussaasumik. Tamanna avatangiisinik mianerinnilluni ingerlatsiniarnermut piujuartitsinermullu tamatigut akerliuvoq, tassami puunik utertittakkanik immerneqaqqitartunillu nunami atuneq avatangiisinik asattuussinerpaajummat (tamanna aamma Namminersorlutik Oqartussat 2011-mi kaaviaartitsineq pillugu nalunaarusaani takuneqarsinnaavoq). Tamatumani Nuuk Imerup puukunik utertitsisarnera ukiut qulikkaarit ingerlaneranni ingerlalluurtutut takuneqarsinnaavoq, tassami 98%-it sinnerlugit utertinneqartarmata.

Nuuk Imeq-p «kisermaassinera»

Nuuk Imeq ullumikkut kisermaasisussaatitaangilaq. Nuuk Imermit poorineqartunut inatsisit malillugit puiaasanut akuerisaasunut maqitsilluni immiisarneq, soorlu assersuutigalugu Qajaq Brewreri Narsaq aamma taamatut ingerlatsisoq. Ullumikkut maqitsinissaq kimilluunniit ingerlanneqarsinnaavoq tuniniaasoqarsinnaallunilu, puiaasat peqqussummi atorneqaqqusaasut atorlugit. Kalaallit Nunaanni niuerfiusoq kisermaassinissamik inatsimmik piumasaqarfigineqarnaniluunniit aqunneqanngilaq. Maannami imaappoq sumiffinni ingerlatsisuusut, tunisassiornerallu annertunerpaamik aqunneqarluni niuerfiup annertussusianik pisiumasunillu.

Naggasiilluni oqaatigiumasat

Nuuk Imeq piareersimavoq pineqartut pillugit itisilerutaasumik oqaloqatiginnissamut aamma puukunik utertitseriaaseq Nuuk Imermit atorneqartoq pillugu. Taassumami aallartinneqaramili suliaasaq tamakkiisumik naammaginatsumik naammassisinnaasimavaa avatangiisinik mianerinninnermik, isumannaatsumik pilersuineq inuiaqatigiinnilu aningaasaqarneq eqqarsaatigalugit.

Tamatumunnga atatillugu partiit soqutiginnittut uatsinnut pulaarnissaannut tikilluaquagut – aamma ullukut maqitsilluta suliaqarnitta nalaani, aammaluunniit soraarnerup kingorna imal. unnukkut.

Soqutiginnittut tusarfiginissaat neriutigaarput.

Kommentarer til første behandling og udvalgsarbejde af efterårssamlingens dagsorden pkt. 86

Indledning

Nuuk Imeqs bestyrelse har nøje fulgt oplægget til efterårssamlingens pkt. 86, førstebehandlingen heraf i landstingssalen og regeringens oplæg til udvalgsbehandling.

Denne henvendelse er besluttet af bestyrelsen og skal ikke betragtes som en klagesang fra Nuuk Imeq. Henvendelsen skyldes, at den påtænkte liberalisering af emballagebekendtgørelsen er forretningskritisk for Nuuk Imeq, og dermed Nuuk Imeqs medarbejderes fremtid, og vi håber, at vores oplysninger i dette brev kan hjælpe til en balanceret tilgang til arbejdet i udvalget frem til andenbehandlingen af pkt. 86.

Indledningsvis vil vi gerne udtrykke fuld forståelse for den løsning, der omtales som fase 1, hvor der i ESANI-regi lægges op til opsamling af importeret engangsemballage, i parallel til det nuværende Nuuk Imeq retursystem, som sælges lovligt, men ikke opsamles i dag.

Hvis det foreslåede system i en fase 2 udvides med en liberalisering, vil det have både store konsekvenser for Nuuk Imeq og negative samfundskonsekvenser i form af et væsentligt tab af både direkte og indirekte indtjening til det grønlandske samfund samt udflagning af arbejdspladser og beskatning. Derudover er man, ifølge vores oplysninger, endnu et stykke vej fra at have aftaler med detailhandelen og Dansk Retursystem omkring både økonomi og hvorledes et alternativt pantsystem skal operationaliseres, hvorfor beslutningsgrundlaget endnu ikke er transparent.

Vi mener også, at "liberaliseringen" vil betyde et ophør af det hidtil gældende enspris-system, da multiple aktører nu vil bekæmpe hinanden, så de solidaritetselementer, som i dag gør sig gældende, vil bortfalde.

Hvis landstingssalen stadig ved andenbehandlingen har flertal for at indføre fase 2, er det vores håb, at der fastlægges en dato for implementeringen heraf, som giver tid til at få konsekvenserne og økonomien ved fase 2 undersøgt, samt tillader Nuuk Imeq at foretage en kontrolleret nedlukning med respekt for medarbejdere, kunder og forsyningsikkerhed. Det er derfor vores anbefaling, at Nuuk Imeq gives et varsel på 1 år før implementeringen af et fase 2 retursystem og at denne periode er gældende fra at den operationelle forberedelse af det nye retursystem er færdig.

Nedenfor er foretaget er uddybning af ovennævnte punkter.

Ophævelse af enspris-systemet

Opretholdelse af enspris-systemet bygger for Nuuk Imeq på et solidaritetsprincip på tværs af Grønland. Via Nuuk Imeqs indtjening finansierer forbrugerne den transport i Grønland, som opretholder rotationen af selskabets produkter/emballage. Transportomkostningerne, til og i Nuuk, udgør af åbenlyse årsager et væsentlig mindre beløb end til kysten, og ved således at bruge af den merindtjening, som der er på selskabets produkter i Nuuk til medfinansiering, er det muligt for Nuuk Imeq at opretholde enspris-systemet. Hvis markedet liberaliseres, vil der være aktører, som kun henvender sig til det købedygtige publikum i Nuuk, hvilket qua den øgede konkurrence vil umuliggøre det for landsdækkende aktører at opretholde et enspris-system. Dette punkt er som sådan ikke af betydning for Nuuk Imeq, og især ikke ved ophør af selskabets drift, men formodes dog at være et væsentligt element i den grønlandske debat idet yderdistrikter og bygder kan blive eksponeret til markant højere priser på øl og sodavandsprodukter end de større byer.

Lukning af Nuuk Imeq

Ved den foreslåede fase 2 "liberalisering" forventes detailhandlen i Grønland at ville gøre brug af deres muligheder for at foretage direkte indkøb ved de leverandører, især i Danmark, som i forvejen leverer deres øvrige varer, hvorved de opnår en række logistkmæssige fordele i forsyningskæderne. Butikskædernes efterspørgsel hos Nuuk Imeq vil derfor ophøre og dermed også behovet for lokalproduktion, hvilket de facto vil medføre en lukning af Nuuk Imeq. Det grønlandske marked for øl og sodavand har ikke en størrelse, som gør, at der er volumen både til et større lokalt produktionsapparat og bred import.

Samfundsanalyse ved lukning af Nuuk Imeq

Der synes at være en udbredt forståelse af, at en "liberalisering" vil skabe øgede indtægter til Selvstyret og lavere priser til forbrugerne. En fuld overgang fra lokalproduktion til import vil formodentlig også via den eksisterende emballageafgift kunne generere indtægter til Grønland på det niveau, som Nuuk Imeqs drift i dag bidrager til i samfundet.

Det sagt, vil det bruttobeløb, som emballageafgift udgør i et liberaliseret marked dog for Grønland blive udvandet betydeligt ved bortfald af Nuuk Imeqs aktiviteter. Herunder kan nævnes over 40 arbejdspladser i Nuuk, et betydeligt årligt udbytte til Kommuneqarfik Sermersooq som største aktionær, udbytteskat på udbytte betalt til Danmark, Nuuk Imeqs indtjeningsmæssige bidrag til RALs kysttrafik, Nuuk Imeqs volumenbidrag til regularitet i besejlingen af bygder og yderdistrikter, skat af Nuuk Imeqs resultat, og ikke mindst et betydeligt fald i KNIs indtjening på området som landsdækkende distributør af Nuuk Imeqs produkter. Hertil kommer opgaver til lokale håndværkere med vedligehold af bygninger og produktionsapparat, bidrag til lokal service- (hotel, revisorer, IT-branche, etc.). dvs. al den følgeøkonomi som skabes af virksomheden og 40 familier samt potentielt negativ socialøkonomi for 40 familier, helt eller delvist uden arbejde.

De mistede arbejdspladser vil være udtryk for en fuld udflytning af disse til Danmark eller andre eksportørlande ligesom både overskud på salg og arbejdsindtægter fremover vil blive beskattet uden for Grønland.

I forhold til priser i markedet vil vi gerne påpege, at Nuuk Imeq i år, for første gang i 12 år, har hævet sine priser. Den prisudvikling, som har været i markedet over det sidste årti, er således ikke drevet af Nuuk Imeq.

Nuuk Imeqs ageren som lokalproducerende virksomhed udløser en række fordele i fordelingspolitikken, fx de nævnte solidariske priser og prisdæmpende effekt på elpriser fra vandkraft.

Kort sagt, er der flere, for Grønland, problematiske negative afledte effekter ved indførelsen af det påtænkte fremtidige "liberaliserede" pantsystem, som bør indgå i en holistisk betragtning.

Hvordan skal et nyt system driftes og hvad med miljøet?

Nuuk Imeq mener ikke, at der er tilvejebragt transparens omkring udgifterne til at drive et retursystem via ESANI. Til information udgør finansieringen af det af Nuuk Imeq drevne retursystem ca. 20-25 mio. kr. årligt på grund den høje kystfragt. Nuuk Imeq er heller ikke bekendt med, at der er foretaget en eventuel miljøanalyse af det faktum, at den engangsemballage, som vil erstatte den hidtidige returemballage, nu skal returneres til Danmark i stedet for at recirkulere i et lukket system i Grønland.

Der er set fra Nuuk Imeq side en indbygget konflikt i, at systemet vil blive drevet af ESANI, som sejler med eget rederi. Det betyder, medmindre modellen justeres, at et skatteborgerbetalt retursystem afløser et brugerbetalt retursystem.

Det er heller ikke vores forståelse, fra kontakt med markedets aktører, at der er et entydigt implementeringsgrundlag på plads med hverken detailhandlen eller Dansk Retursystem, som muliggør en udrulning baseret på de optimistiske tidshorisoner, som pt. drøftes. Her kan fx nævnes honorering af detailkædernes investeringer for at have modtagesystem i butikker, sorterings fee for grovsortering af emballage fra forbrugerne, kørselsomkostninger, ansvar for oplagring af tom emballage, hvem der står for fragtomkostninger både i Grønland og til Danmark, generel finansiering, eventuel reformation af emballageafgiften (der kommer nye flaskestørrelser), hvorledes opretholdes pantbalancen i markedet (kan pant på en vare købt i fx KNB indløses i Pisiffik), etc.

! Nuuk Imeqs produkter består primært af vand – 49 cl af en 50 cl sodavand er vand – i dag grønlandsk vand – i fremtiden vand fra Danmark, som fragtes op over Atlanten! Dette er miljømæssigt mod alle gældende bæredygtighedsprincipper om at retursystemer med genpåfyldelig emballage i nærområdet er den bedste miljømæssige løsning (fremgår også af Selvstyrets egen livscyklusanalyse fra 2011). Og her har Nuuk Imeqs retursystem igennem årtier vist sin høje effektivitet med returprocenter på over 98%.

Nuuk Imeq monopol

Nuuk Imeq har ingen eneret i dag. Nuuk Imeq overholder den nuværende emballagelovgivning ved at tappe i de godkendte flasketyper ligesom f.eks. Qajaq Breweri Narsaq. Det står i dag enhver frit at starte aftapning og distribution i de emballager, som den nuværende bekendtgørelse fastsætter. Det grønlandske marked er ikke underlagt et lovgivningsmonopol. Faktuelt hænger antallet af lokale aktører, og den portefølje af produkter de kan udbyde, i al væsentlighed sammen med størrelsen af markedet og efterspørgsel.

Afsluttende kommentarer

Nuuk Imeq står gerne til rådighed for en samtale med uddybning af ovenstående elementer samt om det af Nuuk Imeq drevne pantsystem, som til fulde har løst den opgave det i sin tid blev født til at løse, og dets fordele for så vidt angår miljø, forsyningsikkerhed og samfundsøkonomi.

Vi vil i den anledning gerne invitere interesserede partier og udvalgsmedlemmer på besøg hos os – gerne mens vi tapper i dagtimerne, eller som fyraften eller aftenarrangement.

Vi håber at høre fra interesserede.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta/Mange hilsener

Kuupik V. Kleist
Nuuk Imeq A/S-imi siulersuisuni siulittaasoq

Bernhard Christensen
Nuuk Imeq A/S-imi pisortaaneq

Sulinermik Inuussutissarsiteqartut Kattuffiat

Postboks 9 • 3900 Nuuk • Tlf.: +299 32 21 33 • Fax: +299 32 49 39 • E-mail: sik@sik.gl

Ulloq 10. novembari 2022

Ilanngussaq
Bilag 2

Tusagassiorfinnut nalunaarut:

Ilaasortatsinnik 34-nik suliffissaarutsitsiniarunik puiaasanik utertitsisarneq pillugu nalunaarut allanngortiinnassavaat

Paasiuminaalluinnarpoq nalunaarutip nr. 16, 25. oktobari 2019-imeersoq allanngortinniarnearneranut suna pissutaanersoq. Nalunaarut taanna immiaaqqat sodavandillu puunik utertitsisarneq pillugu aalajangersakkanik imaqarpoq. Imaannerpa inuit ataasiakkaat imeruersaatiniq qillertuusanik igalaaminernilluunniit puulinnik mamarisaminnik maani nunatsinni pisisinnaangimmata allannguiniartoqartoq?

Taamaappat Inatsisartut Naalackersuisullu nipituumik oqaannarlik Nuuk Imeq matuniarlugu.

Tassami SIK-mut ilaasortaasut Nuuk Imeq-mi sulisut 34-t suliffissaarutsinniarunikkit nalunaarut allanngortiinnassavaat. Taannaannaangilaq. Maannakkut Nuuk Imeq-mi sulisut katillugit 50-it misaanniipput, taakkuuppullu Namminersorlutik Oqartussanut kommunimullu akileraartartut.

Taamaattumik Inatsisartunut Naalackersuisunullu ilaasortat SIK-mit kajumissaarpavut eqqarsarluaqqullugit.

Aanami qularnanngitsoq: Nuuk Imeq-rup immiorfissuit nunarsuarmini allani inissisimasut nunarsuarmini tamarmi tuniniaasartut unammisinnaangilluinnarpai.

Nunatsinniittugut tamatta Nuuk Imeq iluatigilluinnaaqqissaartariaqarput. Ulluinnarni minnerpaamik 50-inik suliffissaqartitsivoq, aammali illoqarfiup iluani suliffeqarfinnik allanik suliassaqartitsilluni.

Jess G. Berthelsen
SIK-p siulittaasua

Inatsisartut - Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliaq

Ilanngussaq
Bilag 3

Uunga: Siulittaasoq, Mariane Paviassen - mapav@inatsisartut.gl

CC: Ataatsimiititaliami allatsi, Mikaela Augustussen - mika@ina.alla.gl

Ukiakkut ataatsimiinnermi oqaluuserisassaq imm. 86

Allakkiamut matumunnga peqqutaasoq tassaavoq, ukiakkut ataatsimiinnermi oqaluuserisassap imm. 86-ip akuersissutigineqarnera Kommuneqarfik Sermersuumit eqqarsarnartortaqaartinneqarmat. Immikkoortumi ima allaqqavoq:

Immiaaqqat imeruusaatillu kulsyrimik akullit Kalaallit Nunaanni puujaasat dâs-illu angissutsit assigiinngitsut tuniniarneqarsinnaanngorlugit puui pillugit nalunaarussiaq allanngortinnerasigut Naalakkersuisut qulakkeerinninnissaat pillugu Inatsisartunut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Utertitsisarnermut aaqqissuussami puujaasat dâs-illu ilaasinnaassapput. Siunnersuummik akuersereernerup kingorna sukkanerpaamik allannguisoqassaaq – kingusinnerpaamilli 1. januar 2024.

Eqqarsarnartooq siulleq tassaavoq siunnersuummi taaneqartoq malillugu una kissaatigineqarmat; *innuttaasut toqqagassaqaarlutillu akikinnerusunik pisiassaqalernissaat angorusullugu liberaliseeriinerup siamasinnerpaamik atuutsinnearnissaa.*

Ajunngitsumik paasinnilluarnermillu siunertaqartut nipeqaqqaarpoq. Taamaattoq niuernikkut avammut ammanerulersitsineq niuertutullu suliaqartunit amerlanernit unammillerteqarnerulernissaq eqqarsaatigalugit erseqqissaatigissavara najukkani immiorfinnut iluaqutaanaviannngimmat – akerliali pissamat. Matumani Nuuk Imeq kisimi pineqanngilaq aammali avannaani kujataanilu immiorfiit mikinerit pineqarput. Immiorlut avataaneersut tunniussinnaasaat neqeroortigisinnaasaalluunniit eqqarsaatigalugit atukkatigut periarfissatigullu angummassinnaanaviannngitsut naatsorsuutigineqassaaq. Taamaattumik niuernermik avammut ammanerulersitsinikkut Nunatsinni immiorfinnut kingunerlutsitsissasoq naatsorsuutigisariaqarparput, ajornerpaamillu pisoqassappat matuneqarsinnaallutik. Nunatsinni atuisut toqqagassatigut periarfissagissaarnerulissappat najukkanili immiaaqqanik sanaanik periarfissaqarnaviaratik.

Tamatuma saniatigut niuernermik avammut ammanerulersitsinikkut assigiimmik akeqartitsineq Nunarput tamakkerlugu maanna ersoqatigiilluni tunngaviusumik atorneqartup attatiinnarunnaarnissaa naatsorsuutigisariaqarparput. Immiorlut avataaneersut Nunatsinni immiukkaminik niueruteqarnissaminik eqqarsaatigartut taamaallaat illoqarfinni anginerusunis pisisinnaassuseqarfiunerusunis nutaatut pingaarnertulluunniit ingerlatsinissaat naatsorsuutigisariaqarparput. Niuernermi matumani unammillerneq anginerutillugu assigiimmik akeqartitsineq attanneqarsinnaanaviannngilaq, tamatumalu kingunerisaanik isorliunerusunis

nunaqarfinnilu akit qaffanneqassallutik. Tamatumattaq kingunerisaanik illoqarfiit nunaqarfiillu akornanni naligiinnginneq anginerulissalluni.

Matumanilu utertitsisarnermut imm. 86-imi siunnersuutigineqartumut tunngasoq eqqarsaatigalugu taamatut aaqqissuussinerup kingunerisassaanik tamakkiisumik ersarissumillu nalillisoqarsimanersoq apeqquserparput. Assersuutigalugu ataasiaannarluni poortuutigineqarsinnaasunik atuilernermi Nunatsinni utertitsisarnermik maannakkut Nunatsinniinnarlu atorneqartumik atuiunnaarluni Danmarkimut assartuisariaqalernermi avatangiisinut qanoq kinguneqassava.

Utertitsisarnermut aaqqissuussinermik nutaamik pilersitsinikkut ass. nioqqutissat ilanngunneqarsinnaasut tassaapput immiaaqqat, sodavandit kulstyrillit, imeq mineralitalik, puilasumiit imeq, imeq, limonade, iste assigisaalu imerneqarsinnaasut, kiisalu imeruersaatit kulstyritaqanngitsut, saftit imermik akuugassat, saftiinnaliat, juice-t imaluunniit naatitat imaluunniit grønsagit smoothiellu isseranit imeruersaasiat. Ataasiaannartumik poortuutigineqartut puiaasallu immerneqaqqittussanngorlugit utertittakkanik taaneqartartut tunngaviatigut immikkoortinneqartariaqarput.

Niuernermi tamakkiisumik avammut ammaassinermi utertitsisarnermi aaqqissuussineq naapertorlugi qulakkeerneqartariaqartut tassaapput plastikkit ataasiaannartumik poortuutigineqartut, aluminiumit aamma imeruersaatinut imerfiit igalaaminernik sanaat atoqqinneqarsinnaasariaqarnissaanik. Poortuutit immeqqinneqarsinnaasutut atorneqartartut – ass. immiaaqqanut puiaasat qorsuit aamma sodavandinut puiaasat akimut ersittut igalaaminermi sanaat – Nuuk Imermit suliarineqartarput. Puiaasanik imaluunniit dâse-nik utertittakkanik Nunatsinni niuernikkut atugassanik nassiuussisoqarneratigut nioqqutissiortunut eqquussuisunullu akitsuusersuisoqartariaqassaaq. Aalajangersimasumik akitsuusersuinikkut imaluunniit poortuutaasup angissusaa taassumalu atorneqaqqissinnaanera qanoq ajornanngitsiginera ajornartigineraluunniit apeqqutaallutik akitsuusersuisoqassaaq.

Utertitsisarnermut aaqqissuussamik pilersitsinissamut ingerlatsinissamullu tunngatillugu periarfissaasinnaasoq tassaavoq Dansk Retursystemimik ukiut kingulliit 20-t ingerlanerini Danmarkimi puiaasanik dâse-nillu katersisarnermik katersarineqartullu atoqqinneqartarnissaanik suliaqarsimasumik suleqateqarnissaq.

Qanorluunniit utertitsisarnermut aaqqissuussamik nammineq atugassamik pilersitsisoqaraluarpat imaluunniit Dansk Retursystemimik suleqateqartoqaleraluarpat siunnersuutigineqartumi piffissaliunneqartoq sivikippallaartutut isikkoqartoq apeqquserparput. Suliassat immikkuualuttut tamaasa kingusinnerpaamik 2024-mi januaarip aallaqqaataani atuutilersereersimanissaat eqqarsaatigalugu allaannginnami isumaqatigiinniaqatigisat isumaqatigiissusiorfigineqareersimasut, ilaatigut imeruersaatinut plastikkinut ataasiaannartumik poortuutit, aluminiumit igalaaminernillu sanaat atoqqinneqartarnissaat qulakkeerniarlugit utertitsisarnermut aaqqissuussatut piumasaqaatit pisariaqartut anguniarneqartullu malinneqarnissaannut naleqqussarnermi allannguutissat eqqarsaatigineqarlutik. Taamaattoqanngilarli.

Niuernerup avammut ammanerulersinneqarnerani eqqumiilluinnartortaaq erseqqissaatigissavara tassaammat imeq Danmarkimiit eqqunneqartariaqartalissammat, pissutigalugu immiaaqqat sodavandillu imeriaannaat Atlantikoq ikaarlugu assartorneqartassammata. Nuuk Imermi

immiaaqqanik sodavandinillu pilersuinerme imeq Nunatsinneersoq atorneqartarpoq, tamannalu qallunaat imianiit taarserneqassaaq. Puiaasami sodavandi 50 cl maqiterneqartillugu Nunatsinniit imeq 49 cl maqiterneqassaaq. Tamatuma saniatigut assersuutigalugu Nuuk Imermi imeq nunatsinneersoq nioqqutissiarineqartarpoq, naatsorsuutigineqartariaqarporlu qallunaat imianiit taarserneqassasoq.

Naggataatigut ukiakkut ataatsimiinnermi oqaluuserisassani imm. 77 ilanngukkusuppara. Taannalu imaappoq:

Namminersorlutik suliffeqarfiutillit immiaaqqanik, viinninik imigassallu kimittuunik eqqussisinnaanngornissaat anguniarlugu Nioqqutissanik eqqussuineq annissuinerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 18, 30. oktober 1992-imeersumut Naalakkersuisut allannguutissaatut siunnersuuteqarnissaanik peqquneqassasut Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

Siunnersuut una imm. 86-imut assortorneqarsinnaanngitsumik attuumassuteqarpoq, pissutigalugu isumaqatiginninniartunuinnaanngitsoq inuiaqatigiinnili aningaasaqarnermut kinguneqartussaammat. Immiaaqqat imigassallu kimittuut eqqussuunneqartalernissaat internettikkut atisanik pisiniartarnertuulli akuerineqarpat, nioqqutit inunnit pisiarineqartut utertinneqartalernissaat piumasarineqanngippat utertitsisarnerup tungaatigut equngasoqalissaaq.

Matumanittaaq puiaasat dâse-llu eqqussuunneqartut eqqarsaatigalugit ajornartorsiortitsissapput. Imigassat niuertunit eqqussuunneqartillugit imaluunniit meqqii naapertorlugit Nunatsinni utertinneqarsinnaanngippata eqqagassat amerleriarnissaat naatsorsuutigisariaqarpoq. Tamanna avatangiisinut tunngatillugu illersorneqarsinnaanngilaq.

Tamatuma saniatigut imm. 86-ip aamma imm. 77-ip akuersissutigineqarnerisigut niuernikkut unammillernerme pilersitsisoqaannarani unammillerneq siumungaaq aalajangiunneqareersoq naatsorsuutigisariaqarparput, ilaatigut Nunatsinni nioqqutissiortut ajorsartinneqarlutik.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Avaaraq S. Olsen
Borgmesteri

Q. O. N. S. I. S. A. T. U. T.